

yavuz korkmaz

sosyobüs durağı

Sosyal Bilgiler-İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Ders Notları

sosyobus_duragi

yaviizz424876

Yavuzkorkmaz42

TÜRK- İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER

#şasyabüşduracı #yavuzkorkmaz

7. Sınıf

↳ Mezopotamya, Mısır, Çin, Yunan, Roma gibi medeniyetler İlk Çağ'da bilime öncülük etmişlerdir.

↳ Orta Çağ'da ise Türk- İslam medeniyeti bilime katkı sağlamıştır. Özellikle bu dönemde Avrupa'da skolastik düşüncenin etkisiyle "karanlık çağ" yaşanırken, Doğu'da bilimsel çalışmalar "Altın Çağ" ını yaşamıştır.

↳ Hz. Muhammed'in "Bilgi, Çin'de bile olsa gidip alın" hadisinin etkisi ve İslamiyetin bilime verdiği önem nedeniyle Müslüman bilginler bilimsel araştırmalar yaparak **astronomi, matematik, tıp, coğrafya, fizik, kimya, felsefe** gibi bilim dallarında buluşlar yapıp eserler ortaya koymuşlardır.

Türk- İslam Medeniyetinin Bilime Verdiği Önem

- Abbasi Devleti, bilimsel çalışmalar için **Beytül Hikme** adlı akademiyi kurdu.
- Büyük Selçuklu Devleti, 11. yüzyılda **Nizamiye Medreseleri** kurarak üniversite düzeyinde eğitim vermiştir.
- Osmanlı Devleti, birçok medrese kurarak bilimi ve bilim adamlarını desteklemiştir.
- Türk- İslam medeniyetleri medreseler, hastaneler, gözlemevleri, kütüphaneler açarak bilimsel çalışmalarını desteklemiştir.

Cebirin babası

780-850

- ↳ Matematik, astronomi ve coğrafya bilimleri ile uğraşmıştır.
- ↳ Matematik alanında yaptığı çalışmalar ile "**cebir**" bilimini geliştirdi.
- ↳ Hint rakamlarını inceleyerek "**0**" (**sıfır**)'ı ilk kez kullandı.
- ↳ Güneş, Ay ve gezegenlerin hareketlerini gözlemlemiş ve astronomi kitabı hazırlamıştır.

Tıbbın öncüsü

980-1037

- ↳ Tıp, felsefe, matematik, astronomi gibi bilimlerle ilgilenmiştir.
- ↳ En önemli çalışmalarını tıp alanında yapmıştır.
- ↳ Mikroskop keşfedilmeden önce mikrolardan bahsetmiştir.
- ↳ "**El Kanun-u Fi't Tıb**" (**Tıbbın Kanunu**) adlı eseri Avrupa'da
- ↳ 17. yüzyıla kadar (500 yıl boyunca) tıp eğitiminde kullanıldı.
- ↳ Avrupa'da "**Avicenna**" (**Vazgeçilmez**) adıyla tanınmıştır.

Şasyabüş Bilgi ➡ Samanoğulları sarayı katiplerinden Abdullah bin Sina'nın oğlu olan İbn-i Sina, hastalanan Buhara prensini iyileştiren ona büyük hediyeler teklif edilmiş olmasına rağmen o sarayın kütüphanesinden faydalanmak istemiştir.

Yavuz KORKMAZ

TÜRK - İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER

2

#şasşobüşduracı #yavuzkorkmaz

7. Sınıf

Astronomi
ve
Matematik
bilgini

Ali Kuşçu

1403-1474

- ↳ Astronomi ve matematik alanında çalışmalar yapmıştır.
- ↳ Bilim insanı ve hükümdar olan Uluğ Bey'in öğrencisi olmuştur.
- ↳ Elçilik görevi için geldiği İstanbul'da Fatih Sultan Mehmet ile tanışmıştır.
- ↳ Fatih Sultan Mehmet'in teklifi üzerine elçilik görevini tamamladıktan sonra İstanbul'a gelip Ayasofya Medresesi başmüdürrisi olmuştur.
- ↳ İstanbul'un enlem ve boylam derecesini belirlemiştir.
- ↳ Geşitli güneş saatleri yapmıştır.
- ↳ Ay'ın haritasını çizmesi nedeniyle NASA tarafından Ay'da bir bölgeye ismi verilmiştir.

Hassas
terazi
mucidi

Hazini

? - 1155

- ↳ Fizik, kimya, matematik ve astronomi ile ilgilenmiştir.
- ↳ Newton'dan 500 yıl önce "Bütün cisimlerin yerkürenin merkezine doğru bir kuvvetle çekildiğini" söylemiştir.
- ↳ Metallerin saf olup olmadıklarını ve özgül ağırlıklarını tespit edebilen hassas **terazi** icat etmiştir.

İkinci
öğretmen

Farabi

870-950

Rebab
mucidi

- ↳ Felsefe, mantık, astronomi, müzik gibi alanlarda birçok eser yazmıştır.
- ↳ "Birinci öğretmen" olarak kabul edilen ilk Çağ filozofu Aristo'dan sonra "İkinci öğretmen" olarak anılmıştır.
- ↳ Kemanın atası olan **rebab** adlı müzik aletini yapmıştır.
- ↳ Çalışmaları sonucunda ortaya çıkardığı eserleri doğu ve batı bilim dünyasında yararlanan kaynaklardan olmuştur.

Robotlara
fısıldayan
adam

Cezari

1136-1206

- ↳ Mekanik ve mühendislik gibi alanlarda çalışmalar yapmıştır.
- ↳ Robotların ve otomatik makinelerin ilk örneklerini yapmıştır.
- ↳ Fıllı su saati yapmıştır.
- ↳ "Kitabü'l Hiyel" (Mekanik Araçlar Kitabı) adlı eserinde birçok cihazın çizimini yapmıştır.
- ↳ Suyun akıntısı ile dönen ve suyu yukarıya taşıyan değirmen yapmıştır.
- ↳ Diyarbakır Ulu Camii'nin güneş saatini yapmıştır.

Yavuz KORKMAZ

TÜRK - İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER

3

#sosyobüsduragi

#yavuzkorkmaz

7. Sınıf

Kitap
Kurdu

Katip Çelebi

Cihan
nûma

1609-1657

- ↳ Önemli bilginlerden ders olarak coğrafya, tarih, astronomi ve tıp gibi alanlarda kendini geliştirmiştir.
- ↳ Dönemindeki kitapların çoğunu okumuştur.
- ↳ **Cihannûma** adlı eseri Türkçe yazılan ilk coğrafya kitabıdır. Bu eseri dünyanın birçok yerindeki coğrafya bilginlerine mektuplar gönderip bilgiler toplayarak 3 yılda yazmıştır.
- ↳ Diğer önemli eseri de ilimler ansiklopedisi olan **Keşfü'z - Zünûn**'dur.

Deniz ve
harita uzmanı

Piri Reis

1470-1553

- ↳ Osmanlı Devleti döneminde yaşamış önemli bir denizci, haritacı ve coğrafyacıdır.
- ↳ Osmanlı Devleti'nin donanma komutanlığını yapmıştır.
- ↳ **Kitab-ı Bahriye (Denizler Kitabı)** adlı eserinde Akdeniz limanlarını tanıtmıştır.
- ↳ Piri Reis'e ait günümüze sadece bir kısmı ulaşmış bir **Dünya haritası** bulunmaktadır. Bu haritada Amerika kıtasının doğusu ve Afrika kıtasının kıyısı da gösterilmiştir.

İbn-i Haldun

Sosyal biliminin
babası

1332 - 1406

- ↳ Sosyoloji, felsefe, mantık, hukuk, matematik, siyaset v.b. alanlarda çalışmalar yapmıştır.
- ↳ **Sosyoloji ve tarih felsefesinin** kurucusu kabul edilir.
- ↳ **Mukaddime (Başlangıç)** adlı eseri tarih felsefesi alanındaki en büyük eserlerdendir.

Sarayın
en değerli
hazinesi

Biruni

- ↳ Gazneliler döneminde yaşamıştır.
- ↳ Gazneli Mahmut, Biruni için "**sarayımın en değerli hazinesi**" demiştir.
- ↳ 17 yaşında Güneş'i gözlemlemek için bir alet tasarlamıştır.
- ↳ Dünya'nın döndüğünü ifade etmiştir. (Kanun adlı eserinde)
- ↳ Astronomi, coğrafya, tıp ve eczacılık uzmanıdır.
- ↳ Batı'da "**Aliboron**" adıyla bilinen Biruni'nin eserleri birçok Batı diline çevrilmiştir.

Yavuz KORKMAZ

TÜRK- İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER 4

#sosyobüsduracı

#yavuzkorkmaz

7. sınıf

Karanlık
kutusu
mucidi

İbn-i Heysem

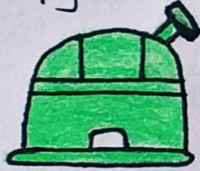

? - 1308

- ↳ Fizik, matematik, optik alanlarında çalışmalar yapmıştır.
- ↳ "Karanlık oda" çalışmasıyla lens ve fotoğraf makinesinin mucidi olmuştur. (Karanlık kutuyu icat etti.)
- ↳ Işığın bir nesneden yansıyarak gözlere geldiğini ve böylece görüntünün oluştuğunu açıklayan ilk kişiydi.

Hem
hükümdar
hem bilgin

Uluğ Bey

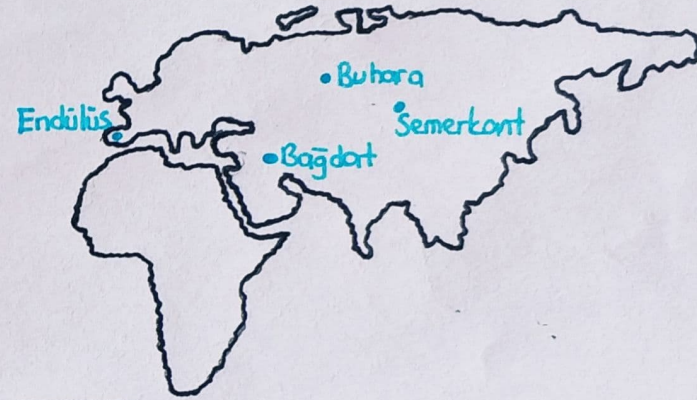
1394-1449

- ↳ Timur Devleti hükümdarı Timur'un torunudur.
- ↳ Semerkant'ta rasathane (gözlemevi) açmıştır.
- ↳ Rasathane için bölgedeki tüm mühendis, alim ve ustaları Semerkant'a çağırmıştır.
- ↳ Kurduğu rasathanede gerçekleştirdiği gözlemlerinin sonuçlarını "Zic" adlı eserinde toplamıştır.

Not

Osmanlı'da ilk rasathaneyi (gözlemevi) **Takiyüddin** kurmuştur. (III. Murat döneminde 1575 yılında)

Türk - İslam Medeniyetinin Bilim ve Kültür Merkezleri

Bağdat: Abbasilerin başkenti olan Bağdat, İslam dünyasının bilim ve kültür merkezlerindendir. Selçuklu veziri Nizamülmülk'ün burada kurduğu Nizamiye Medresesi İslam tarihindeki ilk üniversiteler arasındadır.

Endülüs: Emeviler tarafından fethedilen İspanya'nın bu şehrinde (Kurtuba) 50 hastane, 80 ilkokul, 17 yüksek okul inşa edilmiştir.

Semerkant ve Buhara: Semerkant'ta Uluğ Bey tarafından inşa edilen rasathanede Güneş, Ay, yıldızlar ve gezegenler gözlemlendi. Buradaki gök bilimciler bir yılın 365 gün, 6 saat, 10 dakika olduğunu hesap ettiler.

Buhara, yetiştirdiği bilim ve din adamlarıyla **İslamiyetin Kubbesi** unvanını almıştır. Şehirde 140'tan fazla önemli mimari eser vardır.

Yavuz KORKMAZ